

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 4, 2020 | 30.04.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.4.76](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.76)

УДК 331.556.4.

Ю. М. Заволока,

к. е. н., доцент,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин, адміністрування та мовної підготовки, Кременчуцький інститут ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Кременчук

ORCID ID: 0000-0002-3616-1725

М. В. Сідненко,

старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин, адміністрування та мовної підготовки, Кременчуцький інститут ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Кременчук

ORCID ID: 0000-0003-3280-8496

А. В. Івко,

старший викладач кафедри економічного проектування та соціальної роботи, Кременчуцький інститут ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Кременчук

ORCID ID: 0000-0002-4083-3678

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Yu. Zavaloka

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Administration and Language Training, Kremenchuk Institute of Alfred Nobel University, Kremenchuk

M. Sidnenko

Senior Lecturer of the Department of International Economic Relations, Administration and Language Training, Kremenchuk Institute of Alfred Nobel University, Kremenchuk

A. Ivko

Senior Lecturer of the Department of Economic Design and Social Work, Kremenchuk

MIGRATION PROCESSES IN THE CONTEXT OF THE WORLD ECONOMY GLOBALIZATION

Успішний розвиток держави (політичний, соціальний, економічний), як відомо, в значній мірі визначається демографічними складовими, в першу чергу чисельністю населення, яке забезпечує відтворення людського потенціалу та демографічним навантаженням на економічно активне населення.

В умовах глобалізації світової економіки мобільність людей в пошуках працевлаштування з кожним роком зростає, тому міграція залишається природним й неминучим явищем.

На сьогоднішній день міграційні процеси є потужним фактором перерозподілу трудових ресурсів й зміни трудового потенціалу, які у свою чергу висувають зовсім нові вимоги до процесів управління міграційними потоками.

У статті проаналізовано тенденції розвитку світової економіки і системи міжнародних економічних відносин та їх вплив на рух міжнародної робочої сили й зміни підходів до їх аналізу в процесі історичного розвитку суспільства.

Обґрунтована необхідність визначення напрямків впливу міграції на соціально-економічне становище країни, що вимагає постійного удосконалення системи регулювання міжнародної трудової міграції задля отримання соціально-економічних переваг від участі держави у міграційних процесах.

In today's reality migration of the population is a complex socio-economic phenomenon directly connected with economic and socio-political life of the society, formation and manifestation of tendencies for their changes.

Nowadays migration of the population, being an integral part of the society, is undergoing qualitative changes at every stage of its development. With an advent of new technical opportunities and production methods, means of communication, with the changes of social and geopolitical character new migration tendencies have been developing in the world.

Recently, international migration of labor resources, that is movement of employable people from one country to another in search of work, better living conditions, has become widespread. The international labour migration is an inevitable part of the modern system of the world economy and at present stage of globalization it is one of conditions for global economy functioning, contributing to the formation of a flexible labor market and involvement of developing countries in more rational usage of labour resources and achievement of the world scientific, technical and social progress.

In this regard the effective economic policy is impossible without accounting for and analysis of such phenomena as international labour migration. In the vast majority of Western countries international labour migration greatly influences the economic development, determining the development of labour market, high technology and capital one. Labour migration, as well as migration in general, has always played and continues to play an important role in the state development and modern economic system formation.

Obviously, international migration, becoming "transnational", requires the international community to take specific steps for its implementation, which should be done through the international legal regulation with consideration of the global interests of the world community, objective capabilities of individual states and development specifics of the population in the current conditions.

Thereby, it is necessary to emphasize the topicality of the research in the context of the development of the scientific thought and the formation of national economic policy in the field of migration.

Ключові слова: рух факторів виробництва; трудова міграція; світовий ринок праці; глобалізація; економічний підхід.

Keywords: movement of production factors; labour migration; world labour market; globalization; economic approach.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день міжнародна міграція стає реальністю практично для всіх країн світу. За допомогою сучасного транспорту люди можуть пересуватися швидше, легше і дешевше з самими різними цілями: в пошуках роботи, можливостей освіти, підвищення рівня життя, відпочинку, лікування та ін. Нерідко люди змушені залишати свої будинки через крайню бідність, побоювання переслідування, насильства, збройних конфліктів.

В умовах глобалізації міграційні процеси у світі набувають величезних масштабів, що призводить до перерозподілу населення між територіями, зміни структурних характеристик населення країн та регіонів.

Міжнародна міграція охопила практично всі країни світу, а міграційні потоки якісно змінилися. Протиріччя й проблеми, що породжуються міграцією, як в країнах походження мігрантів, так і в країнах їх перебування, а також в світовому співтоваристві в цілому, настільки значні, що викликають необхідність регулювання, під що має бути підведена наукова основа. Тому дослідження міграційних процесів та міжнародного руху трудового капіталу становлять важливий напрям економічних досліджень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні та практичні аспекти дослідження міжнародної міграції та її наслідки розглядалися вітчизняними й зарубіжними науковцями, зокрема вченими О.В. Кислиціною, І.І. Кукурудзою, О.А. Малиновською, О.А. Мельниченком, О.В. Нагорновою, О.Р. П'ятковською та ін.

Однак, незважаючи на значну кількість досліджень з даного питання, дана проблематика на нинішньому етапі глобалізації є досить актуальною та потребує постійного моніторингу та аналізу, задля визначення її впливу на соціально-економічний розвиток країн та ефективного регулювання міграційних процесів у подальшому.

Все це зумовило вибір теми статті, визначило її мету й основні дослідницькі завдання.

Формування цілей статті. Метою даної статті є дослідження проблем в сфері міжнародної міграції та руху трудового капіталу в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Одним із факторів виробництва, що володіє високою мобільністю, є робоча сила. Міграція робочої сили стає однією з важливих форм міжнародних економічних відносин. Слід зазначити, що міграція робочої сили – явище складне, неоднозначне, яке потребує пильного вивчення в контексті тенденцій розвитку світової економіки, у взаємозв'язку з іншими процесами й явищами економічного життя суспільства.

На сьогоднішній день деякі галузі та сектори європейської економіки вже знаходяться в істотній залежності від іноземної робочої сили, наприклад, охорона здоров'я, сільське господарство, туризм та, певною мірою, сектор будівництва. Сезонні робітники відіграють важливу роль у багатьох з цих секторів. У багатьох частинах Європи стало зараз звичайним явищем легальне й нелегальне використання праці мігрантів в домашніх господарствах (ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, садом, дрібні будівельні та ремонтні роботи). В даному випадку найм на роботу безпосередньо не пов'язаний з демографічними тенденціями або нестачею професійних навичок, а скоріше відображує існування нестабільних, непривабливих або низько оплачуваних сегментів на формальних та неформальних ринках праці, де наявні вакансії не можуть бути заповнені «зсередини», або де робітники-мігранти легально або нелегально замінюють місцеву робочу силу.

Постійний попит на некваліфіковану та низькооплачувану працю мігрантів, існуючий в розвинених країнах, породжує відповідну пропозицію в бідних країнах, розкручуючи тим самим маховик міграції. Так формується і відтворюється міграційний режим, який є одним з елементів сучасного економічного порядку, який підтримує та обслуговує його.

Міжнародна міграція робочої сили є частиною міграційних процесів, що відбуваються в світі. На початку ХХІ-го століття, з одного боку, посилюються тенденції депопуляції та старіння населення в розвинених країнах а, з іншого боку, спостерігається швидке зростання населення в найбідніших країнах. Тим самим, незважаючи на деяке зміцнення позицій країн, що розвиваються, прискорення промислового виробництва в них й збільшення частки у світовій торгівлі, поглиблюються суперечності між Північчю та Півднем.

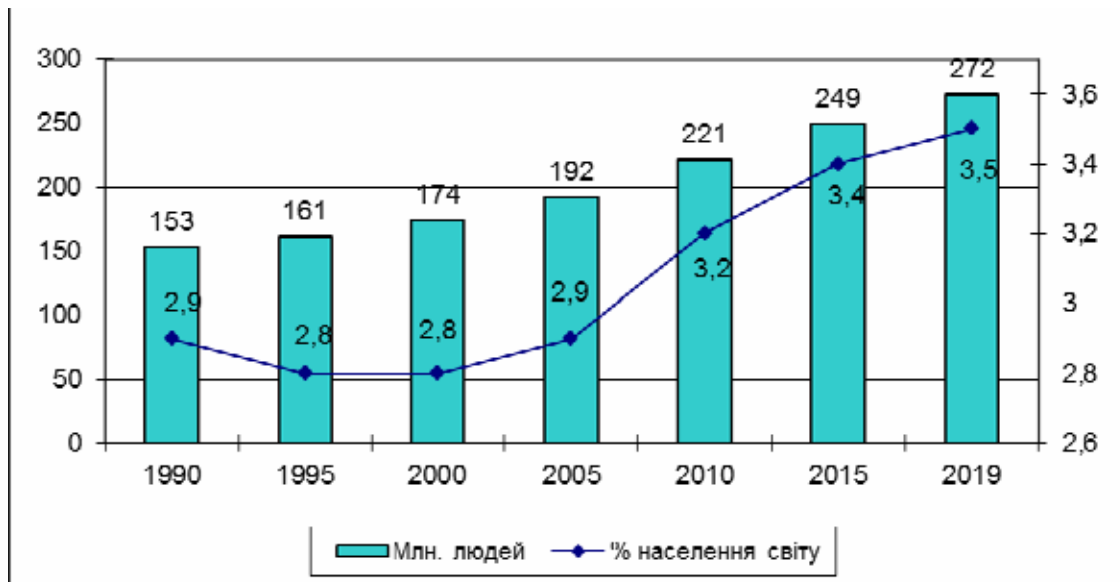
В основі прийняття рішення про міграцію лежать, головним чином, економічні причини, але вибір мігрантом країни призначення найчастіше визначається особистісними факторами, які в сучасних умовах формуються під впливом системи соціальних зв'язків. У міжнародну трудову міграцію в сучасних умовах залучені практично всі країни світу, вона прийняла все зростаючі масштаби, наслідком чого стало виникнення багатьох нових проблем, як для держав, так і світової спільноти в цілому.

Саме трудова міграція або міграція робочої сили є основою міграційних процесів сучасного світу.

Поряд з трудовою міграцією виділяють вимушену міграцію, яка стає наслідком військових, політичних подій, переслідування на етнічному та релігійному ґрунті, що змушують населення міняти місце проживання (біженці). За даними Світового банку, за останні роки кількість біженців у світі значно зросла та досягла рекордної позначки – 70 млн. осіб.

За оцінками ООН, число міжнародних мігрантів швидко зростає. Якщо в 1990 р. їх чисельність становила 153 млн. осіб, то в 2019 р. чисельність міжнародних мігрантів досягла орієнтовної позначки у 272 мільйони людей.

Абсолютний приріст склав 119 млн. людей (рис. 1).

Рис. 1. Число міжнародних мігрантів (мільйонів людей) і їх частка в загальній чисельності населення світу (%) на середину 1990, 1995, 2000, 2005, 2010, 2015 і 2019 років

Джерело: United Nations, Department of Economic and Social Affairs. Population Division (2019).

International Migrant Stock 2019 (United Nations database, POP/DB/MIG/Stock/Rev.2019). Workbook: UN_MigrantStockTotal_2019.xlsx.

Більш ніж половина міжнародних мігрантів, за даними ООН, мешкають лише в 20 країнах. 51 мільйон – у США (19 % від їх загальної кількості), по 13 мільйонів – у Німеччині й Саудівській Аравії, 12 млн. – у Росії, 10 млн. – у Великій Британії, 9 млн. – в ОАЕ, по 8 млн. – у Франції, Канаді й Австралії, 6 млн. – в Італії [8].

Останні дослідження показали, що третина всіх міжнародних мігрантів походить лише з десяти країн. Провідною країною походження міжнародних мігрантів у 2019 році була Індія, за межами цієї країни проживають близько 18 млн. осіб, які народилися в ній. На другому місці Мексика – 12 млн. чоловік, які залишили країну. Серед лідерів також Росія, Китай, Бангладеш, Сирія, Пакистан і Україна: число тих, хто виїхав з кожної з цих країн коливається від 6 млн. до 11 млн. осіб [6].

Також насторожує і той факт, що міжнародна міграція з кожним роком стає все молодшою, кожен сьомий виїжджаючий молодший від 20 років, а троє з чотирьох – працездатного віку від 20-64 років. Частка жінок та дівчат у загальній кількості міжнародних мігрантів незначна, але зменшилась та склала у 2019 р. – 47,9 % порівняно з 49,3% у 2000 р [5].

За останні роки лише суб'єктами господарювання, що мають ліцензію з посередництва у працевлаштуванні за кордоном було працевлаштовано 97,1 тис. громадян України, що на 16% більше, ніж у попередньому періоді. Основними країнами працевлаштування українців були і залишаються: Кіпр (19,8%), Польща (12,9%), Німеччина (10,9%), Велика Британія (8,1%), Греція (7,2%) [2].

Також, тільки за перший квартал 2019 р. Державною міграційною службою України оформлено та видано 582 дозволи для виїзду громадянина України за кордон на постійне проживання. Серед країн до яких виїжджають українці на постійне проживання лідирують США, Росія, Литва, Німеччина, Польща та Угорщина.

Стимулами міграційних потоків виступають також такі фактори, як глобалізація торгівлі, розвиток транспорту й комунікаційних технологій, а також демографічна динаміка. Розвиток транспорту й засобів зв'язку, певна уніфікація законодавства в деякій мірі спрощують процес переміщення населення між країнами, тим самим сприяючи міграційним процесам.

Величезний розмах отримала нелегальна міграція, що стала характерною рисою сучасного міграційного режиму. Неефективність управління міграцією виражається також в нездатності держав скоординувати міграційну політику та економічну потребу в мігрантах. Великі групи мігрантів опиняються в положенні нелегалів через те, що не можуть законним шляхом зайняти робочі місця, існуючі в приймаючій країні.

На сьогоднішній день майже кожен міжнародний мігрант є потенційним працівником, це відноситься й до нелегальних мігрантів також.

У міжнародній практиці в сфері регулювання міжнародної трудової міграції (Конвенція «Про захист прав всіх трудящих-мігрантів членів їх сімей», прийнята Генеральною Асамблеєю ООН в резолюції 45/158 від 18 квітня 1990 р.) використовується термін «працюючий мігрант». Термін означає особу, яка буде займатися, займається або займалася оплачуваною діяльністю в державі, громадянином якої він чи вона не є.

Виходячи з цих визначень, можна відзначити, що сутність трудової міграції полягає в переміщенні населення працездатного віку між країнами, викликаними різними причинами.

Пояснити явище трудової міграції намагаються вчені різних галузей знань, оскільки це складне й багатовимірне явище, яке зачіпає багато аспектів життя суспільства: політичні, юридичні, економічні, релігійні

та інші.

В рамках теорій світової економіки й міжнародних економічних відносин спостерігається еволюція поглядів вчених на міграційні процеси, їх причини, способи впливу на світові міграційні процеси та їх наслідки.

На сьогоднішній день в економічній літературі причини трудової міграції прийнято об'єднувати в економічні та неекономічні групи. Серед причин економічного характеру виділяють: неоднаковий рівень життя, відмінності у величині оплати праці та умов праці в різних країнах. Виділяють також такі фактори, як потреба поліпшення рівня життя за рахунок придбання додаткового набору благ (покупка рухомого й нерухомого майна) та прагнення збільшити дохід від різних видів діяльності (створення своєї справи, ведення бізнесу, інвестування доходів). Саме тому основні потоки мігрантів традиційно прямують з країн з низьким рівнем життя в країни з більш високими доходами. Доказом цього також є дані (рисунок 2), з яких можна зробити висновок, що більша частина міжнародних мігрантів проживає в більш розвинених країнах світу.

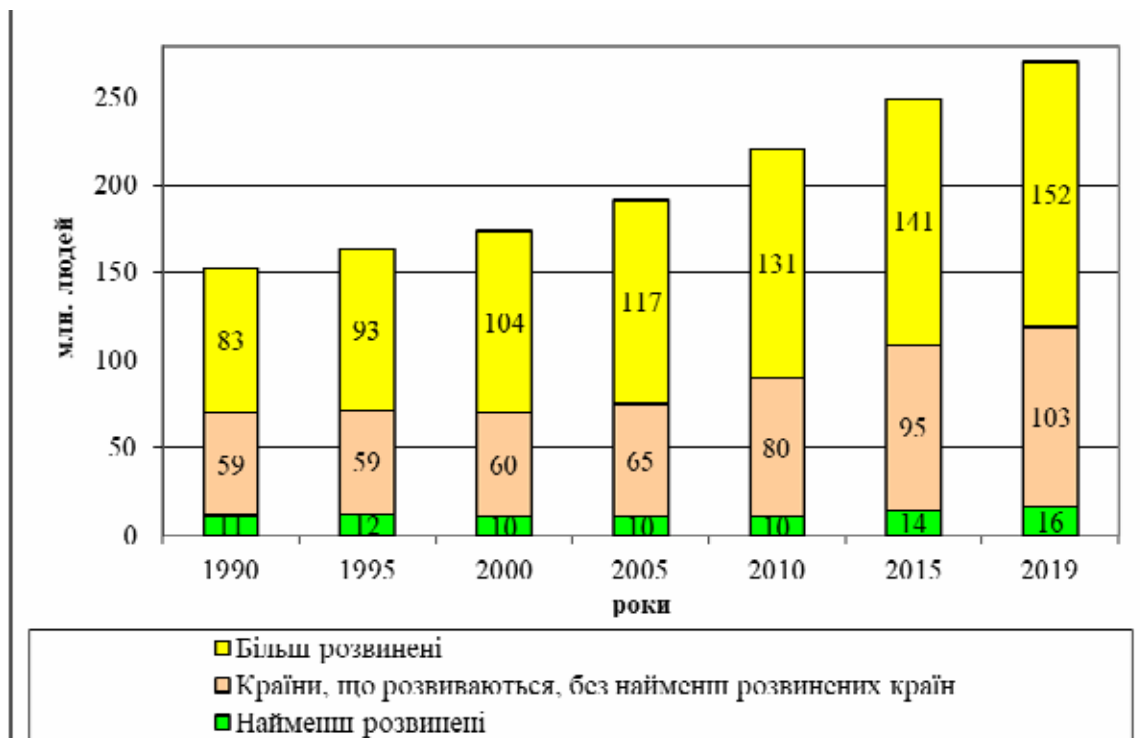

Рис. 2. Число міжнародних мігрантів за основними групами країн (млн. людей) [3]

Якщо за весь аналізований період число мігрантів, які проживають в найменш розвинених країнах змінилося незначно (з 11 млн. осіб в 1990 році до 14 млн. осіб в 2019 р, тобто на 4 млн. осіб), то в більш розвинених їх величина значно зросла. За результатами досліджень фахівців ООН лідерство серед мігрантів, як і раніше утримує Європа (82 мільйони осіб), за нею йдуть Північна Америка (59 млн.) та Західна Азія (49 млн.). Прагнення мігрантів їхати в розвинені країни також має логічне пояснення, оскільки саме там вони бачать можливість отримати більш високий рівень життя, реалізувавши свій трудовий потенціал.

Серед причин міжнародної трудової міграції, що носять неекономічний характер, виділяють політичні, ідеологічні, соціальні, релігійні, інші. Зокрема, до інших причин міжнародної трудової міграції В.І. Дерен відносить [1]:

– нерівномірність розподілу між країнами економічних ресурсів (капіталонадлишкові та праценадлишкові країни в цих умовах доповнюють одна одну міграцією трудових ресурсів);

– зростання витрат на підготовку та перепідготовку робочої сили, а також зростання попиту в розвинених країнах під впливом НТР на кадри високої кваліфікації. З числа іммігрантів легше і дешевше заповнити робочі місця, що потребують кадрів високої кваліфікації, ніж за рахунок спеціальної їх підготовки з числа абітурієнтів;

– падіння світового попиту на некваліфіковану робочу силу і зростання її пропозиції, особливо в бідних країнах, що змушує частину населення бідних країн мігрувати в пошуках роботи;

– відмінності в умовах праці, побуту та життя, рівнях доходів населення в різних країнах. Тому основні потоки міграції населення спрямовані з бідних до багатих країн;

– великі географічні відкриття, війни, захоплення нових територій, кризи, лиха, що стимулюють міграцію населення. У 1990-ті роки в Україні цьому сприяв розвал СРСР;

– демографічна та міграційна політика міжнародних організацій, міжнародних корпорацій, держав, їх зовнішньоекономічна політика, яка стримує або стимулює міграцію робочої сили.

Перераховані причини відносяться до групи причин, що спонукають людей в працездатному віці залишати свою країну та переселятися в інші держави. У той же час є ряд причин, які спонукають підприємців

у приймаючих країнах (країнах-реципієнтах) використовувати іноземну робочу силу. Найбільш типовими причинами є: більш низькі витрати по найму іноземців та економія на витратах на навчання. Таким чином, можна говорити про наслідки міграції робочої сили як для країни перебування, так і для країни-донора.

Позитивні і негативні наслідки трудової міграції для країн-реципієнтів представлені на рисунку 3.

Рис. 3. Наслідки трудової міграції для приймаючої країни

Міжнародні мігранти вносять все більший внесок в економічний розвиток не тільки країн, в які вони переїхали, а також країн, з яких вони виїхали, пересилаючи значні грошові перекази родичам, які залишились на батьківщині. У 2018 році сума переказів міжнародних мігрантів перевищила 688 мільярдів доларів США. Для порівняння, у 2000 році вона складала приблизно 127 мільярдів доларів США, що в 5,4 рази менше за суму 2018 р. Особливо швидко зросли обсяги грошових переказів в країни, які розвиваються, вони збільшилися в 6,5 рази (з 76 мільярдів доларів США в 2000 році до 498 мільярдів у 2018 році), в тому числі в найменш розвинені країни – в 7,4 рази (з 6 до 46 мільярдів доларів США) [7].

Тільки в Україну, за даними Національного банку, у IV кварталі 2018 року надійшло 2 833 млн. доларів США грошових переказів (що відповідає 7,6 % ВВП за IV квартал 2018 року), що на 4,1 % більше, ніж у III кварталі 2018 року та на 8,5 % більше, ніж у IV кварталі 2017 року. Найбільші обсяги приватних грошових переказів в Україну надійшли з Польщі (955 млн. доларів США), Чехії (248 млн. доларів США), США (239 млн. доларів США), Росії (182 млн. доларів США) та Італії (126 млн. доларів США).

Чиста оплата праці (за вирахуванням витрат мігрантів у країні перебування та податків у країні перебування) у IV кварталі 2018 року склала 2 056 млн. доларів США [4].

Крім того, міжнародна міграція стала важливим фактором росту й відтворення населення в багатьох приймаючих країнах з низьким рівнем народжуваності. Разом з тим, серед негативних явищ можна відмітити й те, що міжнародні мігранти нерідко піддаються дискримінації та смертельній небезпеці. З іншого боку, загострюються проблеми інтеграції міжнародних мігрантів до приймаючого співтовариства.

Безпосереднім вираженням економічного ефекту зовнішньої міграції для приймаючої країни виступає додатково вироблена вартість валового внутрішнього продукту, а також виникаючі при цьому додаткові надходження доходів до бюджетів усіх рівнів. Разом з тим слід брати до уваги як прямі витрати, які з'являються в зв'язку з організацією видачі дозволів, так і витрати стосовно затримання, утримання та депортації порушників встановлених правових норм. Наслідки трудової міграції для країн-донорів представлені на рисунку 4.

Рис. 4. Наслідки трудової міграції для країни-донора

Також, в рамках проведених в країнах зі значною кількістю мігрантів ряду досліджень робляться нерідко прямо протилежні висновки при зіставленні вигоди й втрат від міграції трудових ресурсів. Причина в тому, що вона призводить до вельми суперечливих соціально-демографічних і соціально-економічних наслідків. До числа соціально-демографічних наслідків слід віднести зміни, які виникають в чисельності та структурі населення (статевовіковому, соціальному та національному складі), а також на рівні напруженості соціальних відносин й криміналізації суспільства; соціально-економічні наслідки пов'язані зі змінами структури господарського ладу країни, чисельності та структури трудових ресурсів (освітнього та професійно-кваліфікаційного складу), рівня демографічного навантаження на працездатне населення, стану ринку праці та ефективності використання трудових ресурсів.

У світовій економіці міграція робочої сили вирівнює (не обов'язково покращує) умови праці, зайнятості, доходів населення, загострює протиріччя між країнами і всередині них. Тому виникає необхідність регулювання світового ринку робочої сили як на національному, так і на міжнародному рівнях, що активно реалізують розвинені країни.

Розроблений в даний час демографічний прогноз вказує на скорочення й старіння населення розвинених країн та неминуче зростання їх потреб в іноземній робочій силі. Тому, міграційні процеси у світі продовжують набирати обертів. Відбувається розширення масштабів добровільної та вимушеної міграції та залучення в ці процеси все більшого числа країн, збільшується потік нелегальної міграції. Це означає, що існує необхідність розвивати інструменти їх регулювання, виробляти міграційну політику.

З огляду на особливу значущість міграційних процесів для світової економіки й економіки окремої країни, міграція робочої сили проходить суворе регулювання на всіх рівнях: міжнародному, міждержавному та державному. Інструментами такого регулювання є законодавчі акти, а також методи економічного, політичного та адміністративного впливу.

З метою реалізації означених вище завдань Уряд України 24.12.2019 року затвердив Основні напрями реалізації державної політики у сфері зайнятості населення на період до 2022 року [9]. Яким, зокрема, передбачено низку напрямів діяльності уряду щодо реалізації політики у сфері зайнятості населення, а саме:

- розвиток національної економіки як основи для забезпечення продуктивної зайнятості та створення нових робочих місць;
- стимулювання розвитку підприємництва та самозайнятості;
- забезпечення створення гідних умов праці та детінізація відносин у сфері зайнятості населення;
- розвиток системи професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечення створення умов для професійного навчання впродовж життя;
- забезпечення розвитку інклюзивного ринку праці. Сприяння зайнятості молоді;
- реформування державної служби зайнятості та забезпечення інноваційного розвитку послуг на ринку праці;
- забезпечення реалізації ефективної державної політики у сфері трудової міграції.

В свою чергу, реалізація сьомого напрямку передбачається шляхом:

- сприяння внутрішній мобільності робочої сили для сталого розвитку регіонів;
- забезпечення захисту прав та інтересів громадян України, які працюють за кордоном;
- створення умов для реінтеграції українських трудових мігрантів та інтеграції закордонних українців та іноземців в українське суспільство.

Таким чином, Україна має план дій щодо регулювання трудової міграції, але на сьогодні не встановлено конкретного інструментарію реалізації зазначених програм.

Висновки. В цілому, проблема міграції робочої сили в сучасному світі набуває все більшого значення. Міграційні процеси, в тому числі міграція робочої сили, тягнуть за собою як позитивні, так і негативні наслідки. Це робить необхідним виважений підхід до вироблення реалізації дій країн щодо регулювання міграційних потоків.

Важливо враховувати й той факт, що соціально-економічний ефект від міжнародної трудової міграції залежить не тільки від якісних і кількісних характеристик її потоку, але й від соціально-економічної ситуації в країні, структурних і динамічних характеристик її господарського ладу, а також від вибору соціально-економічної політики.

Крім того, необхідно враховувати можливість суттєвих переваг і втрат від міжнародної трудової міграції в короткостроковому й довгостроковому періодах.

Література.

1. Дерен В.И. Мировая экономика и международные экономические отношения: Учебник и практикум, 2-е издание. Москва: Юрайт, 2019. 588 с.
2. Ціна мігрантів для сучасної економіки України. *Micmo*. 2018. URL: <https://mi100.info/2018/05/26>.
3. Щербаківа Е.М. Міжнародна міграція по оцінкам ООН 2019 года. *Демоскоп Weekly*. 2019. № 835-836. URL: <http://demoscope.ru/weekly/2019/0835/barom01.php>.
4. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208355>.
5. <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2782330-kilkist-migrantiv-u-sviti-perevisila-270-miljoniv.html>.
6. https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/InternationalMigration2019_Report.pdf.
7. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019) International Migration 2019: Wall Chart (ST/ESA/SER/A/431).
8. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. World Population Prospects 2019 – <https://population.un.org/wpp>
9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1396-р «Про затвердження Основних напрямів реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2019-%D1%80>.

References.

1. Deren, V. (2019), “World Economy and International Economic Relations: Course Book, the 2nd edition”, Moscow, Yurait Publ., 588 p.
2. Boiko, L. (2018), “Price of Migrants for the Modern Economy of Ukraine”, available at: <https://mi100.info/2018/05/26/tsina-migrantiv-dlya-suchasnoyi-ekonomiky-ukrayiny-statystyka>. (Accessed 03 April 2020)
3. Shcherbakova, E. (2019), “International Migration Estimated by UN 2019”, Demoskop Weekly, pp. 835-836.
4. National Bank of Ukraine (2019), available at: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208355>.

(Accessed 02 April 2020)

5. Ukrinform (2019), “The Number of Migrants in the World has Exceeded 270 Million”, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2782330-kilkist-migrantiv-u-sviti-perevisila-270-miljoniv.html>. (Accessed 02 April 2020)

6. United Nations, Department of Economic and Social Affairs (2019), “International Migration 2019”, available at: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/InternationalMigration2019_Report.pdf. (Accessed 08 April 2020)

7. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019), “International Migration 2019: Wall Chart (ST/ESA/SER/A/431)”, Available at: https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/files/documents/2020/Feb/un_2019_internationalmigration_wallchart.pdf (Accessed 10 April 2020)

8. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019), “World Population Prospects 2019”, available at: <https://population.un.org/wpp>. (Accessed 10 April 2020)

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), “Ordinance of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 24, 2019 No. 1396-p “On Approving the Main Directions for Implementing State Employment Policy and Encouraging Job Creation for the Period up to 2022”. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2019-%D1%80>. (Accessed 02 April 2020)

Стаття надійшла до редакції 15.04.2020 р.